СИЛЛАБУС

2024-2025 оқу жылының көктемгі семестрі
«Тарих» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID	Пәннің атауы	Білім алушының өзіндік жұмысы (СӨЖ)	Кредиттер саны			Кредит-тердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (СОӨЖ)
			Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
101101	Деректану және тарихнама	5	1,7	3,3		5	6

Пән туралы академиялық ақпарат

Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Практикалық сабақтардың түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы
Оффлайн	БП.Жоғары оқу орны компоненті. М-7	Дәріс материалдарын баяндау, берілген дәріс мәтінін бірлесе талдау	Семинар тапсырмаларын талдау, тарихи зерттеулерге талдау жасау	Дәстүрлі жазбаша (оффлайн)

Дәріскер	Төлебаев Т.Ә., т.ғ.д., профессор
e-mail	Tur-07@mail.ru
Телефондары	87071956050

Курстың академиялық презентациясы

Пәннің мақсаты	Оқытудың күтілетін нәтижелері (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ) (әрбір ОН-ге кемінде 2 индикатор)
тауы::Деректану және тарихнама[101101] **Сипаты:** Мақсаты – тарихи дереккөздерге сын жүргізу және тарихнамалық талдау жасау қабілетін дамыту. Пән тарихнамалық білімнің қайнар көзі мен негізінің табиғатын зерттеу; тарихи зерттеулердің деректанулық синтезін және сыни талдауын жүргізу;	1. Деректану мен тарихнаманың ерекшеліктерін, қажеттілігі мен маңызын, жалпы ғылым дамуындағы орнын;	1.1 Деректанулық және тарихнамалық таным негіздерін түсіну 1.2 Тарихи және тарихнамалық дерек ұғымдарын анықтау 1.3 Деректану және тарихнама пәнін, обьектін, ерекшелігін айқындау
	2. Деректанудың теориялық мәселелерін айқындауға	2.2 Тарихи деректің табиғатын түсіну 2.2 Деректанудың тарих ғылымындағы орнын айқындау 2.3 Тарихи деректердің ғылыми-танымдық құндылығын бағалау
	3. Деректанулық зерттеудің әдістерін пайдалана алуға	3.1. Деректанудың зерттеу әдістерін айқындау 3.2 Тарихи деректерді деректанулық талдау әдістерін қолдану 3.3 Әртүрді тарихи деректерді салыстыра отырып талдап, шынайылығын анықтау

гуманитарлық білім жүйесіндегі тарихнаманың маңызын бағалау; деректанулық талдау және синтездеу әдістерін пайдалана отырып, дереккөздің ғылыми-танымдық құндылығын анықтауға бағытталған.	4. Қазақстандық тарихнаманың қалыптасуы мен оның дамуының негізгі кезеңдерін	4.1 Тарихи зерттеулерді сыни тұрғыда талдау. Толық зерттелмеген және зерттелуі қажет тарихи оқиғалар мен кезеңдерді білу 2.2 Қазақ тарихының ғылыми негізде қалыптасу ерекшелігін ажырату 2.3 Қазақ тарихының ғылым саласы ретінде даму кезеңдерін білу
	5. Тарихнаманың жалпы ғылым дамуындағы орнын айқындау	5.1. Тарихнаманың әдістері мен принциптерін қолдану 5.2. автордың концепцияларының қалыптасуы уақыты мен ортасын бағалау 5.3.Тарихнамадағы методологиялық бағыттардың орнын айқындау
Пререквизиттер	Ежелгі дүние тарихы, Археология, Ежелгі Қазақстан тарихы, ортағасырлық Қазақстан тарихы,Қосалқы тарихи пәндер.	
Постреквизиттер	Теориялық деректану, Жаңа және қазіргі замандардағы Қазақстан тарихы, Дүниежүзі тарихы; Тарихтың теориясы мен методологиясы	
Әдебиет және ресурстар	1. Қазақстан Республикасында тарихи сана қалыптасуының тұжырымдамасы. А., «Қазақстан», 1995. 10-б. 2. Атабаев Қ. Қазақстан тарихының деректанулық негіздері. – Алматы: Қазақ университеті, 2002. – 302 б. 3. Атабаев Қ. Деректану. – Алматы: “Қазақ тарихы”, 2007. -272 б. 4. Атабаев Қ. Қазақ баспасөзі Қазақстан тарихының дерек көзі. (1870-1918 жж). Алматы: Қазақ университеті, 2000. – 358 б. 5. Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники Российской истории. Учеб. пособие. /И.Н. Данилеский, В.В. Кабанов, О.М. Медушевская, М.Ф. Румянцева./. – Москва: РАН, 2000. – С. 703. 6. Қазақстан тарихының деректері: оқу құралы./Атабаев Қ.М. және т.б. – Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 200 б. Байпаков К.М. Проблемы археологических исследований позднесредневековых городов Казахстана. Алматы, 1997. 7. Төлебаев Т.Ә. XIX ғасырдың екінші жартысы мен XX ғ. басындағы Қазақстанға капитализмнің енуінің тарихнамасы. – А.: «Айдана», 2002. – 276 б. 8. Төлебаев Т.Ә. Қазақстандағы капитализм: өткені мен бүгіні (тарихнамалық аспект). – А., 2014. – 250 б. 9. Төлебаев Т.Ә. XIX-XX-ғ. басындағы Қазақстанның экономикалық-әлеуметтік дамуының тарихнамасы. – А., 2015. – 175 б. 10. Төлебаев Т.Ә. Қазақстан тарихы мен тарихнамасының өзекті мәселелері. – А., 2016. – 270 б. 11. Мұхатова О.Х. XIX-XX ғғ. Қазақстан тарихнамасы. – А.: Ғылым, 2002. – 152 б. 12. Омарбеков Т., Омарбеков Ш. Қазақстан тарихына және тарихнамасына ұлттық көзқарас.А., 2004. 13. Нұрпейіс К. Тарихи тұлғалар. А., 2007. 14. Хаттон П. История как искусство памяти. СПб., 2003. 15. Репина Л.П., Зверева В.В., Парамонова М.Ю. Тарихи білім тарихы. А,. 2016 16. Михаил Маркович Кром. Тарихи антропология. А,. 2016	

	17. Джорданова Людмила. Тарихи білім: пәні және зерттеу әдістері. Нұр-сұлтан, 2020. -376 б. 18. Ювал Ноаh Харари. Sapiens.Адамзаттың қысқаша тарихы. Алматы, 2018.-368 б. **Зерттеушілік инфрақұрылымы** 1. Архивтану және құжаттану ғылыми-зерттеу және ғылыми-әдістемелік орталығы (кафедра жанында) **Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы** 1.Әл-Фараби атындағы Университет кітапханасы 2.Ұлттық кітапхана **Интернет-ресурстар** (3-5 кем емес) 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru 2. URL: https://orbrm.ru/articles/istoriya-arhivnogo-dela/ 3. URL: https://w.histrf.ru/articles/article/show/arkhivy
Пәннің академиялық саясаты	Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады. Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді. **Ғылым мен білімнің интеграциясы.** Студенттердің, магистранттардың және докоранттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді. **Сабаққа қатысуы.** Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі. **Академиялық адалдық.** Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі. **Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері.** Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын

қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Әртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.

Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail 8707 1956050, Tur-07@mail.ru немесе MS Teams-тегі бейне байланыс арқылы кеңестік көмек ала алады.

Войти Zoom Конференция
https://us04web.zoom.us/j/7755746756?omn=71708286780

Идентификатор конференции: 775 574 6756
Код доступа: X08aTh

MOOC интеграциясы (massive openlline course). MOOC-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар **MOOC**-қа тіркелуі қажет. **MOOC** модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ **MOOC-**та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі

Баға	**Баллдардың сандық баламасы**	**% мәндегі баллдар**	**Дәстүрлі жүйедегі баға**
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы

Бағалау әдістері

Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.

Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.

Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді

				меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.	
B	3,0	80-84		**Формативті және жиынтық бағалау** Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады	**% мәндегі баллдар** Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.
B-	2,67	75-79		Дәрістердегі белсенділік	5
C+	2,33	70-74		Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	Өзіндік жұмысы	25
C-	1,67	60-64		Жобалық және шығармашылық қызметі	10
D+	1,33	55-59		Қорытынды бақылау (емтихан)	40
D	1,0	50-54		ЖИЫНТЫҒЫ	100
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз		
F	0	0-24			

ОҚУ КУРСЫНЫҢ МАЗМҰНЫН ІСКЕ АСЫРУ КҮНТІЗБЕСІ (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Апта / модуль	Тақырып атауы	Сағат саны	Ең жоғары, балл
1	**Д.** Кіріспе. Курстың пәні, мазмұны және міндеттері.	1	1
	СС Деректану және тарихнама: мәні, ұқсастығы мен айырмашылығы.	2	8
2	Деректанудың қалыптасуы мен дамуы	1	1
	СС Деректанудың қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдері және қазақ деректанушылары	2	8
	ОБӨЖ 1. БӨЖ 1 орындау бойынша консультация		
3	**Д.** Деректану теориясы мен методологиясы	1	1
	СС Деректанулық ұғымдар мен терминдер, сыныптау мәселелері.	2	8
	БӨЖ 1. Деректанудың қалыптасуы мен дамуы және қазақ деректанушылары		21
4	**Д.**Деректану әдістері	1	1
	СС Деректанулық талдау әдістері мен принциптері	2	8
5	**Д.** Ауыз әдебиеті - тарихи дерек	1	1
	СС Фольклор –қазақ тарихының дерек көзі.	2	7
6	**Д.** Заманхаттар - тарихи дерек	1	1
	ПС Заманхаттар қазақ тарихының дерек көзі	2	7
	ОБӨЖ 2.БӨЖ 2 орындау туралы кеңес беру.		
7	**Д.** Мерзімді басылымдар - маңызды тарихи дерек	1	1
	ПС Мерзімді басылымдар қазақ тарихының дерек көзі	2	7
	БӨЖ 2. Коллоквиум **Қазақ тарихы туралы деректерге шолу**		19
	Аралық бақылау 1		100

8	**Д.** Қазақстан тарихы археологиялық зерттеулерде	1	1
	ПС Тас және қола дәуірлерінің зерттелуі	2	7
	ОБӨЖ 3. БӨЗ 3 орындау бойынша кеңестер		
9	**Д.** Қазақтың ежелгі тарихы туралы еңбектер Көне түркі дәуірі тарихи еңбектерде	1	1
	ПС Қазақтың арғы бабалары мен олардың мемлекеттері туралы еңбектер.Орхон-енесей, Тоныкөк жазбалары ежелгі түрік тарихы туралы	2	7
10	**Д.** Ортағасырлық Қазақстан тарихының тарихнамасы	1	1
	ПС Ортағасырлық зерттеушілер еңбектеріндегі Қазақ тарихы мәселелері	2	7
	БӨЖ 3. Ортағасырлық Қазақстан тарихы туралы еңбектерге тарихнамалық талдау		10
11	**Д.** ХҮШ-ХIХ ғасырлардағы Қазақстан тарихының зерттелуі	1	1
	ПС ХҮШ-ХIХ ғғ. қазақ тарихы тарихнамасы	2	7
12	**Д.** Қазақстанның ХIХ-ғ. соңы мен ХХ-ғ. басындағы тарихының зерттелуі	1	1
	ПС ХХ-ғ. басындағы ұлттық тарихи ойдың дамуы	2	7
	ОБӨЖ 4. БӨЖ 4 орындау бойынша консультация		
13	**Д.** Қазақстан тарихының ХХ ғ. І-жартысындағы кеңестік тарихнамасы	1	1
	ПС Таптық-партиялық көзқарастардың орнауы және Қазақ тарихы	2	7
	БӨЖ 4. «Қазақстанның ХIХ-ғ. соңы мен ХХ-ғ. басындағы тарихының зерттелуі» тақырыбында бір тарихи зерттеу еңбегіне тарихнамалық талдау жасау		12
14	**Д.** Қазақстан тарихының ХХ ғ. ІІ-жартысындағы тарихнамасы	1	1
	ПС Тарих ғылымының ХХ ғ. П-жартысында дамуы және біржақтылықтары	2	7
	ОБӨЖ 5. БӨЗ 5 орындау бойынша кеңестер		
15	**Д.** Тәуелсіз тарихи ойдың қалыптасуы	1	1
	ПС Тәуелсіздік кезеңдегі жаңа тарихи көзқарастар	2	7
	БӨЗ 5. Тәуелсіздік кезеңдегі тарихшылардың бір монографиялық еңбегіне тарихнамалық талдау		14
	СОӨЖ 6. Емтихан сұрақтары бойынша консультация		
Аралық бақылау 2			**100**
Қорытынды бақылау (емтихан)			**100**
Пән үшін жиынтығы			**100**

Декан **Д.С. Байғұнақов**

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
Академиялық комитетінің төрағасы **Бижанова М.Т.**

Кафедра меңгерушісі Р.С. Мырзабекова

Дәріскер Т.Ә. Төлебаев

СӨЖ бойынша оқу нәтижелерін бағалау рубрикаторы

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	СӨЖ1 21 СӨЖ2 19 СӨЖ3 10 СӨЖ4 12 СӨЖ5 14	СӨЖ1 15 СӨЖ2 12 СӨЖ3 7 СӨЖ4 9 СӨЖ5 10	СӨЖ1 10 СӨЖ2 9 СӨЖ3 5 СӨЖ4 7 СӨЖ5 8	СӨЖ1 6 СӨЖ2 5 СӨЖ3 3 СӨЖ4 3 СӨЖ5 4	СӨЖ1 21 СӨЖ2 19 СӨЖ3 10 СӨЖ4 12 СӨЖ5 14
Тапсырманың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну.	«Өте жақсы» бағасы тапсырманың теориясы толық көрініс тапқан, әр тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған өзіндік жұмыс үшін қойылады.	«Жақсы» бағасы теориялық мәселелер біршама ашылған, бірақ кейбір мәселелер толық қамтылмаған, негізгі қағидалардың қысқартылған дәлелдері көрсетілген жағдайда қойылады, материалды жеткізудің қисыны мен дәйектілігінде қате жіберілуі мүмкін. Тапсырмада кейбір стилистикалық қателіктер жіберілуі, терминдер дұрыс қолданылмауы мүмкін.	«Қанағаттанарлық» баға өзіндік жұмыста теориялық тапсырма толық ашылмаған жағдайда қойылады, негізгі қағидалар үстіртін дәлелденген, баяндамада композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол берілген.	Тапсырманың теориялық тұжырымдамаларын дұрыс аша алмау, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Тапсырма бойынша негізгі ұғымдарды, теориялық тұжырымдамаларды білмеу, нақты фактілер мен оқиғаларды білмеу.
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану.	СӨЖ тапсырмаларын толық орындау, жұмысты толыққанды қорғау, қойылған сұрақтарға дәлелді жауап беру, тапсырманың практикалық мәселелерін шешу;	Тапсырманы ішінара орындау, пәннің практикалық міндеттерін толық шешпеу, қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап беру; пән бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыздау пайдалану;	Материалды үзік-үзік жеткізіледі, қисын мен дәйектілік бұзылады, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, пәннің теориялық білімі үстірт, біржақты қолданылады.	Тапсырманы шешуде ұтымсыз әдістің қолданылуы немесе жеткілікті ойластырылмаған жауаптың берілуі; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер жіберу.	Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытындылар жасай алмау. Сабаққа белсенді қатыспау.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылу	Тапсырманы толық орындау, қойылған сұрақтарға толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу; Ғылыми қағидалар, қолданылған	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кіші-гірім қателіктерге жол беріледі, бұл	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалы	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен

ын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі.	әдістеме мен технологияның дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау.	тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	қ материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.	құралдары пайдаланылмады.

Декан **Д.С. Байғұнақов**

Кафедра меңгерушісі **Р.С. Мырзабекова**

Дәріскер **Т.Ә. Төлебаев**